

Vervangingsfonds

102

- • Eenpitter De Hoge Waai heeft goed zicht op knelpunten dankzij RI&E • •
- • Voorkom verzuim en verloop, begin bij de RI&E • •
- • SCOPE scholengroep steekt coördinatie RI&E bovenschols in • •

uitgave juni 2018

Ontwikkelingen en achtergronden op het gebied van personeel en beleid, werkloosheid, re-integratie en vervanging van onderwijspersoneel.

“Voorkom verzuim en verloop, begin bij de RI&E”

Dit thema van de Week van de RI&E 2018 onderschrijven we als Vervangingsfonds van harte! Verzuim brengt niet alleen hoge kosten met zich mee, maar betekent vaak ook extra werkdruk bij collega's. En met het huidige tekort aan leerkrachten en vervangers is verzuim al helemaal niet wenselijk. (Hoog) Verzuim is geen gegeven, u kunt het beïnvloeden. Met een tijdige en goed uitgevoerde RI&E neemt u gericht maatregelen waarmee verzuim en verloop beter voorkomen kunnen worden. En daar heeft de hele sector baat bij.

Natuurlijk komt er wel wat kijken bij het uitvoeren van een RI&E. U moet dit immers organiseren, medewerkers moeten geïnformeerd worden en er moet draagvlak komen om de vragenlijst in te vullen, er moet een plan van aanpak worden opgesteld en er moeten passende oplossingen gezocht en geïmplementeerd worden. Er is echter volop (kosteloze) ondersteuning voor u beschikbaar, waarmee de uitvoering van de RI&E een stuk sneller en eenvoudiger wordt. Denk bijvoorbeeld aan:

- Arbomeester: het gecertificeerde RI&E-instrument voor het primair onderwijs.
- Arbocatalogus PO: biedt u een scala aan oplossingen voor de risico's die in de RI&E geconstateerd worden. Veel van deze oplossingen zijn bovendien getoetst door de Inspectie Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid.
- Advisering door het Arbo Advies Centrum PO en de Adviseurs Arbeid en Vitaliteit van het Vervangingsfonds.

In deze special van Rjentree leest u meer over het uitvoeren van een RI&E in het primair onderwijs. Wie zijn er bij betrokken? Wat zegt de wetgever? Waar moet u op letten? Ook vertellen twee schoolbesturen hoe zij de uitvoering van de RI&E hebben aangepakt en met de uitkomsten aan de slag zijn gegaan.

Wij wensen u veel leesplezier en vooral inspiratie toe. En straks natuurlijk een mooi resultaat na de uitvoering van de RI&E!

Denis Vigen
Directeur Vervangingsfonds

3 ..... Column

4 ..... Eenpitter De Hoge Waai heeft goed zicht op knelpunten dankzij RI&E

8 ..... Voorkom verzuim en verloop, begin bij de RI&E

12 ..... SCOPE scholengroep steekt coördinatie RI&E bovenschols in

18 ..... Contact

Uitgever
Rjentree is een (gratis) uitgave van het Vervangingsfonds. Het is bestemd voor managers, directeurs, bestuursleden en P&O-adviseurs die werken in of voor het primair onderwijs en op

de hoogte willen blijven van ontwikkelingen en achtergronden op het gebied van personeel en (arbo) beleid, het voorkomen en beperken van ziekteverzuim, re-integratie en vervanging van onderwijspersoneel.

Redactie
Denis Vigen
Wim Hooijmans
Audrey Crombach
Mariska Geelen
Jennifer Gulikers

Teksten
Caroline Evenhuis
Audrey Crombach

Fotografie
Peter Roek

Vormgeving
Offermans Design, Valkenswaard

© Copyright
Overname van artikelen of gedeelten daarvan is toegestaan na voorafgaande toestemming van de redactie met bronvermelding. Aan de informatie in deze periodiek kunnen geen rechten worden ontleend.

De redactie is bereikbaar via communicatie@vrfpf.nl.

Eenpitter De Hoge Waai heeft goed zicht op knelpunten dankzij RI&E

 Caroline Evenhuis

Toen Angela Maas ruim een jaar geleden als directeur bij De Hoge Waai werd aangesteld, had ze grote behoefte om te weten hoe haar school ervoor stond. Waar zaten de knelpunten, hoe stond het met de tevredenheid onder haar teamleden en was er sprake van een gezonde en veilige werkomgeving? Adviseur Arbeid en Vitaliteit van het Vervangingsfonds, Corine Westerink, vertelde haar dat ze deze helderheid zou krijgen na het maken van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Zij maakte de directeur wegwijs in de wereld van de Arbomeester, stelde samen met haar een planning op en adviseerde haar bij het opstellen van het plan van aanpak.

"Op onze school was nog niet eerder een RI&E afgenomen", vertelt Angela Maas. Scholen zijn verplicht om eens in de 4 jaar een RI&E uit te voeren en eens in de twee jaar hun teamleden de Quickscan in te laten vullen. Voor scholen en besturen in het primair onderwijs is hiervoor speciaal het digitale instrument Arbomeester ontwikkeld. "Omdat dit voor mij vrij nieuw was, heb ik contact opgenomen met de adviseur van het Vervangingsfonds in onze regio. Zij heeft mij uitgelegd hoe ik onze arbeidsrisico's met de RI&E vanuit de Arbomeester gemakkelijk in kaart kon brengen."

Hoe hebben jullie het invullen van de RI&E aangepakt?

In de Arbomeester staan 6 inventarisatielijsten met in totaal 170 vragen. Vijf lijsten worden onder verantwoordelijkheid van de schoolleiding ingevuld. Dit zijn de Algemene verplichtingen Arbobet, Personeels- en gezondheidsbeleid, Agressie & geweld, Veiligheid en gezondheid schoolgebouw en Brandpreventie en bedrijfsbepaling. De lijst Quickscan personeel en werkdruk wordt door het schoolpersoneel ingevuld. Met dit instrument wordt de psychosociale arbeidsbelasting inzichtelijk gemaakt.

"Corine adviseerde mij om de vragen van de lijsten samen met een van de teamleden in te vullen die over het desbetreffende onderwerp veel kennis heeft. Zo heb ik de vragen over de veiligheid van het schoolgebouw en brandpreventie opgepakt met de conciërge en heb ik bij de meer algemene vragen onze administratief medewerker erbij betrokken. Zo bogen wij ons over de jaarlijkse controle van het gereedschap op school, de staat van het meubilair en het klimaat in de school. De teamleden vullen ieder afzonderlijk de Quickscan in, waarmee de knelpunten op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting inzichtelijk werden gemaakt."

Hoeveel tijd kost het om de inventarisatielijsten in te vullen?

"Omdat voor mij alles nieuw was, moest ik soms wel even zoeken om het juiste antwoord te kunnen formuleren. Ik blokkeerde af en toe een uur in mijn agenda om grondig met lijsten aan de gang te kunnen gaan. Je kunt deze namelijk niet in alle rust vanuit huis invullen, omdat je op locatie diverse zaken moet beoordelen. Ik wilde het de eerste keer graag zelf invullen, zodat ik precies wist welke onderwerpen allemaal aan bod waren gekomen. Het heeft het me wel wat tijd gekost, maar dat is het me meer dan waard geweest. Bij de volgende cyclus verdeel ik de verantwoordelijkheid van het invullen van de diverse lijsten binnen het team. En dat kan ook gemakkelijk in de Arbomeester, omdat je je teamleden voor bepaalde onderdelen bevoegd kunt maken."

Wat gebeurt er nadat alle informatie in Arbomeester is ingevoerd?

Nadat alle lijsten zijn ingevuld, verwerkt de Arbomeester de resultaten in een helder overzicht. Dit is het plan van aanpak. "De tool merkte bij ons meer dan driekwart met 'OK' aan. Dat zijn punten waar je in principe niets mee hoeft te doen."

Wat dan overblijft zijn de zogenaamde knelpunten, die je als school moet oppakken. De schooldirecteur geeft in het overzicht de mate van urgentie aan. Het cijfer 1 staat voor meest urgent en 3 voor het minst. "Ik heb best veel knelpunten met de hoogste risicofactor aangemerkt, omdat die in mijn ogen onze aandacht nodig hadden. We hebben vier jaar de tijd om de knelpunten op te lossen, dan dient de volgende RI&E zich weer aan. Voor sommige punten is dat heel eenvoudig. Bijvoorbeeld kabels die los liggen of de gereedschapskist die niet compleet is. Andere kwesties liggen wat gecompliceerder en hebben meer tijd nodig. Dit zijn vaak zaken die werkdruk aangaan. Het positieve aan het plan van aanpak vind ik dat het zo goed leesbaar is en dat het in één oogopslag een goed beeld geeft."

"Het positieve aan het plan van aanpak vind ik dat het zo goed leesbaar is en dat het in één oogopslag een goed beeld geeft"

Was er voldoende draagvlak?

"Allereerst heb ik in onze MR een presentatie van het plan van aanpak gegeven. Ik heb hen laten zien welke punten we in de komende periode gaan oppakken en proberen te verbeteren. De MR toonde grote belangstelling en voelde zich gehoord. Voltallig stemde zij in met de RI&E. Vervolgens heb ik de knelpunten in drie teamvergaderingen besproken. Daarbij kwamen er telkens tien onderwerpen

aan de orde. Het team heeft heel goed op het plan van aanpak gereageerd. Ik bemerkte meteen een grote bereidwilligheid om positief kritisch mee te denken. Onderwerpen die normaal gesproken eigenlijk niet werden behandeld in de teamvergadering kwamen door het plan van aanpak nu op de agenda. Ook heb ik geïnventariseerd wie de volgende RI&E als preventiemedewerker zou willen invullen. Hier kreeg ik al enthousiaste reacties op."

Hoe lang heeft het traject geduurd?

"Het werkte heel goed dat ik met Corine Westerink een planning heb gemaakt. Je hebt dan meteen een goede stok achter de deur. Het hele traject heeft van de voorbereiding tot en met de instemming van de MR ongeveer 5 maanden geduurd, waar de zomervakantie nog tussen zat. Grotere schoolbesturen – met meer dan 25 personeelsleden – moeten er in de planning rekening mee houden dat de RI&E nog verplicht moet worden getoetst door een gecertificeerd arbodeskundige. Dat was bij ons niet nodig."

Welke voordelen heeft de RI&E?

"Je hebt niet alleen inzichtelijk welke knelpunten er in je school aanwezig zijn en hoe je school ervoor staat, je kunt bepaalde zaken ook makkelijker bespreekbaar maken. Zo zijn wij kritischer gaan kijken naar wat écht nodig is. Een mooi voorbeeld is

"Je hebt niet alleen inzichtelijk welke knelpunten er in je school aanwezig zijn en hoe je school ervoor staat, je kunt bepaalde zaken ook makkelijker bespreekbaar maken"

dat onze leerkrachten aan het begin van het schooljaar altijd gewend waren om de schriftjes van de leerlingen van hun namen te voorzien. Hier maakten ze altijd veel werk van. We hebben ons toen de vraag gesteld of dat nu echt nodig is. Het resultaat? De kinderen doen het nu zelf en vinden dat heel erg leuk. De leerkracht heeft meer tijd om iets anders te doen. Een ander punt dat we uitvoeriger hebben besproken is het aantal surveillermomenten op een dag. Was het nu werkelijk nodig om in de ochtend bij binnenkomst van de kinderen met twee leerkrachten op het schoolplein te surveilleren? Kinderen worden immers door hun ouders gebracht. We zijn toen met een pilot gestart om voortaan nog met één leerkracht in de ochtend op het schoolplein aanwezig te zijn. Dat bevalt prima. Maar mocht het zo zijn dat er toch weer behoefte is aan de oude situatie, dan kunnen we dat in alle openheid verder met elkaar bespreken en weer terugdraaien."

TIPS

Tips van Angela Maas

- Plan goed. Door de RI&E op gezette tijden in mijn agenda te zetten, was ik er telkens zeer doelgericht mee bezig. Je kunt het niet even tussendoor doen, daar moet je echt tijd voor vrijmaken.
- Zorg er ook voor dat het plan van aanpak een levend document blijft. Door het regelmatig op de agenda terug te laten komen, kunnen knelpunten worden afgevolgd, maar kunnen er ook aanvullingen vanuit het team aan worden toegevoegd.
- Door de knelpunten onder de verantwoordelijkheid van iemand uit het team te plaatsen, wordt de voortgang bewaakt en wordt het met elkaar gedragen.
- Zet het hele traject nu al in de agenda voor over vier jaar. Zo kom je niet voor verrassingen te staan.
- Betrek je team in een vroeg stadium bij de RI&E. Zo worden de verantwoordelijkheden gezamenlijk gedragen en kun je daarna constructief met elkaar met het plan van aanpak aan de slag.

R.K. basisschool De Hoge Waai

Op De Hoge Waai in Raamsdonk geven 19 personeelsleden iedere dag met veel plezier 170 leerlingen uit de buurt goed onderwijs. Ook spelen er 16 peuters in de peutergroep De Speelwaai. Sinds een jaar heeft De Hoge Waai een nieuwe directeur, Angela Maas.

www.dehogewaai.nl

Voorkom verzuim en verloop, begin bij de RI&E

Medewerkers moeten op een gezonde en veilige manier kunnen werken. Elke werkgever is daarom wettelijk verplicht om een risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E) uit te voeren.

Een RI&E bestaat uit een lijst met alle veiligheids- en gezondheidsrisico's waar medewerkers in uw organisatie aan worden blootgesteld én een plan van aanpak voor het oplossen dan wel beperken van die risico's.

Let er bij een RI&E op dat u:

- ✓ tijdig de juiste personen betreft;
- ✓ een passend RI&E-instrument kiest voor de uitvoering;
- ✓ de RI&E laat toetsen;
- ✓ de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak bewaakt;
- ✓ de RI&E actueel houdt.

Wie moet u zeker betrekken bij de RI&E?

De preventiemedewerker

De preventiemedewerker is een medewerker die zich bezighoudt met de veiligheid en gezondheid op de werkvloer. In kleine organisaties is de directeur vaak de preventiemedewerker. In organisaties met meer dan 25 werknemers wordt de preventiemedewerker aangewezen. Eén van de taken van de preventiemedewerker is het verlenen van medewerking aan het uitvoeren van de RI&E. Een overzicht van alle taken vindt u in [artikel 13 van de Arbowet](#).

De medezeggenschapsraad (MR)

De MR heeft verschillende rechten rondom de RI&E. De MR:

- moet het eens zijn met de inhoud van de RI&E, vóórdat u het plan van aanpak opstelt;
- mag de inhoud van het plan van aanpak beoordelen;
- mag eventuele wijzigingen in de RI&E en het plan van aanpak beoordelen.

Het is daarom raadzaam om de MR zo vroeg mogelijk te betrekken bij de RI&E. Alle rechten van de MR staan opgesomd in [de Wet medezeggenschap op scholen \(WMS\)](#).

De medewerkers

Medewerkers kunnen een goede bijdrage leveren aan het uitvoeren van de RI&E. Zij hebben dagelijks met de risico's te maken en weten wat er op de werkvloer speelt. Als u uw medewerkers betreft, zien zij ook eerder het belang in van goede maatregelen om risico's te bestrijden. En als u samen met hen naar oplossingen zoekt in de dagelijkse praktijk vergroot u het draagvlak en worden de oplossingen ook eerder toegepast. Uiteindelijk is het daar allemaal om te doen.

Met welk instrument voert u een RI&E uit?

U bepaalt zelf met welk instrument u de RI&E uitvoert. Branchespecifieke en –erkende instrumenten bieden natuurlijk voordelen ten opzichte van algemene RI&E-instrumenten. Speciaal voor het primair onderwijs is de Arbomeester van het Vervangingsfonds beschikbaar.

Het plan van aanpak

In het plan van aanpak geeft u aan welke maatregelen u neemt om de geïdentificeerde risico's op te lossen, wie dat gaat doen en wanneer. Het is niet altijd mogelijk om alle risico's tegelijk aan te pakken. Daarom krijgen sommige risico's prioriteit. De Arbowet verlangt dat de oplossingen voor risico's in het plan van aanpak volgens de [arbeidshygiënische strategie](#) worden aangepakt. Dit betekent dat u altijd eerst moet bekijken of u de oorzaak (de bron) van het risico weg kunt nemen. Pas als dat niet mogelijk is, kunt u andere maatregelen (in een specifieke volgorde) nemen.

Toetsing van een RI&E

Iedere RI&E moet worden getoetst door een gecertificeerde arbodeskundige. Dit kan door een (gecertificeerde) arbodienst of een vrijgevestigde (gecertificeerde) deskundige. Hierop geldt één uitzondering, namelijk voor werkgevers* met minder dan 25 personeelsleden die gebruik maken van de Arbomeester. De Arbomeester is namelijk erkend voor de toetsingsvrijstelling.

*Let op: het gaat hierbij om werkgevers en niet om scholen met minder dan 25 personeelsleden. Stagiairs en oproepkrachten moet u metellen als personeelsleden.

Houd uw RI&E actueel

Eens in de vier jaar moet u een RI&E uitvoeren en eens in de twee jaar de Quickscan. Dat betekent echter niet dat u er in de tussentijd geen omkijken naar heeft. Het werk of de arbeidsomstandigheden kunnen immers wijzigen. Of ingezette maatregelen blijken niet te werken, waardoor andere maatregelen nodig zijn. Het doel van een RI&E is juist om het veilig en gezond werken te waarborgen. Dat kan alleen als uw RI&E altijd actueel is.

Rol van de Inspectie SZW bij de RI&E

De Inspectie SZW houdt toezicht en handhaaft de naleving van de arboretgeving. De inspecteur controleert dus ook of u een (complete) RI&E en plan van aanpak heeft, of de RI&E door een gecertificeerde arbodeskundige is getoetst en of de arbodeskundige een advies heeft uitgebracht over het plan van aanpak. Verder checkt de inspecteur of de omstandigheden op de werkvloer in de praktijk overeenkomen met de situatie zoals u die schetst in de RI&E en het plan van aanpak.

Wist u dat?

- ✓ Het uitvoeren van een RI&E wettelijk verplicht is?
- ✓ De Inspectie SZW controleert of u de RI&E heeft uitgevoerd en sancties en boetes kan opleggen wanneer dit niet het geval is of wanneer de RI&E niet volledig of juist is uitgevoerd?
- ✓ De preventiemedewerker een wettelijke taak heeft bij de uitvoering van de RI&E?
- ✓ Er een specifiek voor het primair onderwijs ontwikkeld, branche-erkend RI&E-instrument bestaat: de Arbomeester van het Vervangingsfonds?
- ✓ Arbocatalogus PO deel uitmaakt van de cao voor het primair onderwijs?

Tips

- Betrek de MR en uw medewerkers zo vroeg mogelijk bij de RI&E.
- Laat wettelijke verplichtingen en mogelijke controles niet de enige drijfveer zijn om een RI&E uit te voeren. Het verhogen van de veiligheid op school en verminderen van psychosociale arbeidsbelasting bij het personeel zorgt voor een prettigere werkomgeving. Dit heeft een gunstige invloed op de leerprestaties van leerlingen en het ziekteverzuim en verloop van het personeel.
- De RI&E/het plan van aanpak is geen statisch document. Het werk en de omstandigheden kunnen wijzigen. Check daarom met regelmaat of uw RI&E nog actueel is en pas het daar waar nodig aan.
- Lees het artikel "RI&E - Kansrijk instrument voor preventief gezondheidsbeleid". Hierin vertelt Jitske Postma, senior adviseur arbo bij HumanCapitalCare, dat de vierjaarlijkse RI&E naast een must ook een geweldige kans is voor een school: "Met de RI&E hebben scholen een gedegen instrument in handen om laag verzuim, duurzame inzetbaarheid, werkplezier en bevoegdheid van de medewerkers te realiseren."
- Kijk ook eens op www.rie.nl voor uitgebreide informatie, downloads en filmpjes over de RI&E.

Arbomeester

Het branche-erkende RI&E-instrument voor het primair onderwijs

De **Arbomeester** bevat een **RI&E-module** met online vragenlijsten over belangrijke arbothema's als veiligheid, gezondheid, binnenklimaat, BHV en agressie en geweld. Hiermee inventariseert en analyseert u op eenvoudige wijze alle arborisico's in en rond de school. Met de **Quicksan-module** inventariseert u de knelpunten op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting (PSA) bij uw medewerkers.

Een RI&E (inclusief Quicksan) moet u eenmaal in de 4 jaar uitvoeren, een Quicksan elke 2 jaar. Daarom is de Quicksan als losse module beschikbaar binnen de Arbomeester. Een andere losse module is de **Kindmodule**. Kinderen vallen buiten de werkingsfeer van de Arboret en daarmee ook buiten de RI&E. Veel scholen vinden het echter wenselijk ook de (sociale) veiligheidsrisico's van de kinderen in kaart te brengen. Dat kan met de Kindmodule.

Arbocatalogus PO

Werken met gezond verstand

Op **Arbocatalogus PO** geven de werkgevers en de werknemers in het primair onderwijs praktische oplossingen voor arborisico's in de school. Deze oplossingen voldoen aan de algemene eisen uit de arboretgeving en de oplossingen die voorzien zijn van een krul zijn bovendien getoetst door de Inspectie Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid. De Arbocatalogus PO maakt deel uit van de cao voor het primair onderwijs.

Trainingen rondom de RI&E

Het Vervangingsfonds biedt u verschillende kosteloze trainingen die relevant (kunnen) zijn voor de uitvoering van de RI&E op school:

- Training Preventiemedewerker
- Training De schooldirecteur als preventiemedewerker
- Training Arbomeester

Kijkt u voor meer informatie op www.vervangingsfonds.nl.

Met de Arbomeester voldoet u aan de actuele arboretgeving en de daaruit voortvloeiende arbonormen voor het primair onderwijs, zoals die zijn opgenomen in de Arbocatalogus PO. Door de koppeling met Arbocatalogus PO kunt u bovendien direct oplossingen voor de geïnventariseerde risico's bekijken. En schoolbesturen met 25 of minder medewerkers die gebruik maken van de Arbomeester hoeven de RI&E niet te laten toetsen. De Arbomeester is namelijk erkend voor de toetsingsrijtelling.

Wilt u aan de slag met een RI&E? Maak dan kosteloos gebruik van de Arbomeester van het Vervangingsfonds via de unieke werkgeverscode. Heeft u deze code niet (meer)? [Vraag dan hier de code aan.](#)

www.arbomeester.nl

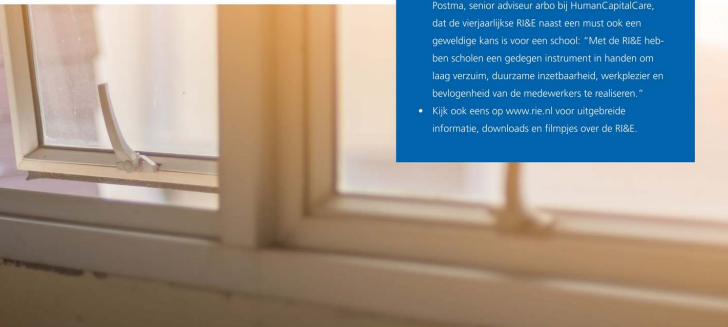
De Arbocatalogus PO is gekoppeld aan de Arbomeester. Hierdoor kunt u de risico's die naar voren komen in uw RI&E direct koppelen aan de bijbehorende oplossingen uit de Arbocatalogus PO.

www.arbocataloguspo.nl

Contact

Heeft u vragen over de RI&E, Arbomeester of Arbocatalogus PO? Neemt u dan contact op met de Arbo Advies Desk PO van het Vervangingsfonds via 045 - 579 81 81 of aacpo@vfpf.nl.

De Advies Desk is elke werkdag bereikbaar tussen 8 en 16 uur.

vnr Mirjam van der Kooij en Marianne Fillié

SCOPE scholengroep steekt coördinatie RI&E bovenschols in

.....

Een van de taken van arbocoördinatoren Marianne Fillié en Mirjam van der Kooij van de SCOPE scholengroep is het ondersteunen van de 12 basisscholen bij de uitvoering van de RI&E en het traject dat daarna komt. In totaal zijn er bij SCOPE 400 personeelsleden werkzaam in het primair onderwijs. Daarnaast is er nog een poot voor voortgezet onderwijs. In dit artikel spreken beide arbodeskundigen over wat de SCOPE scholengroep met de uitkomsten van de afgelopen RI&E heeft gedaan.

.....

 Caroline Evenhuis

Wat is jullie rol als arbocoördinatoren bij de uitvoering van de RI&E?

"Eens in de vier jaar plannen wij de uitvoering van de RI&E op onze basisscholen in. Ook zorgen wij ervoor dat elke twee jaar onze personeelsleden de Quickscan invullen. Dat gebeurt niet alleen op schoolniveau, maar ook in de bovenschoolse organisatie. Het is belangrijk om te weten hoe het met de werkdrukbeleving van alle medewerkers is gesteld", gaat Marianne Fillié van start.

"We zijn vooral processturend, bewaken de planning en zorgen dat diverse partijen zijn aangesloten. Zo ligt er een belangrijke taak voor alle conciërges van de scholen, speelt de technische dienst een rol en zijn de personeelsgeleding van de MR en een bovenschoolse arbocommissie betrokken. Daarnaast adviseren wij de schooldirecteuren in het hele proces en fungeren wij als vraagbaak", vult haar collega Mirjam van der Kooij aan. "Het daadwerkelijk invullen van de inventarisatielijsten doen de scholen zelf. Maar we denken wel mee. Vanuit onze arbo-expertise kijken wij soms op een andere manier naar bepaalde zaken

dan de directieuren. Zo hebben wij bijvoorbeeld geconstateerd dat op veel locaties de bureaustoelen aan vervanging toe waren. De inventarisatie en inkoop van deze stoelen hebben wij gefaciliteerd, waardoor er scherp ingekocht kon worden."

Waren de uitkomsten van de RI&E verrassend?

"We hebben de RI&E in het schooljaar 2016/2017 uitgevoerd. De scholen zijn nu volop bezig met het oplossen van de knelpunten die uit de inventarisatie naar voren zijn gekomen. Deze knelpunten variëren van onderwerp tot onderwerp. Sommige punten zijn zo op te pakken. Zo was er een school waarbij de inhoud van de aanwezige verbandtrommels moest worden nagelopen. Maar er zijn ook punten die eigenlijk continu op de agenda staan, zoals werkdruk en klimatologische zaken. Deze zien we bij elke RI&E terug.

"Zo kwam er bij de laatste RI&E duidelijk naar voren dat wat op de ene school als werkdruk wordt ervaren, dit bij de andere school nauwelijks aan de orde was. Deze verschillen openen dan het gesprek. 'Wat doen jullie anders?'"

Soms komen er verrassende resultaten uit de Quickscan. Hoe goed de directieuren hun teamleden ook kennen, er kunnen zich altijd situaties voordoen die niet voorzien zijn. Het invullen van de vragenlijst is vaak ook een momentopname. Iets dat in een bepaalde week een belangrijke stempel op iets heeft gedrukt, kan een week later alweer naar de achtergrond zijn verdwenen. Als op dat moment met de Quickscan moet worden ingevuld, komen er soms resultaten uit naar voren, die een wat vertekend beeld kunnen geven. In de Arbomeester kan je goed achterhalen hoe hoog of hoe laag het percentage ontevreden medewerkers is en daarmee ook hoe groot het knelpunt is binnen de school."

Welke rapportages biedt Arbomeester?

"De Arbomeester maakt van alle ingevulde lijsten overzichtelijke rapportages. Zo kun je de uitkomsten van de scholen heel gemakkelijk met elkaar vergelijken of deelgebieden inzichtelijk maken. Dat werkt heel erg handig in het directieurenoverleg. Zo kwam er bij de laatste RI&E duidelijk naar voren dat wat op de ene school als werkdruk wordt ervaren, dit bij de andere school nauwelijks aan de orde was. Deze verschillen openen dan het gesprek. 'Wat doen jullie anders?'. Het bleek dat de desbetreffende school de vergaderingen op een andere manier had ingestoken. Van lange vergaderingen met veel agendapunten zijn ze naar korte vergaderingen toe gegaan en dat heeft een positief effect op de werkdrukbeleving gehad. Een aantal scholen gaat dit nu ook uitproberen.

Ook zie je in de rapportages een duidelijk tijdspad. Als een school bijvoorbeeld een verbouwing in de planning heeft, dan wordt het aandachtspunt om het verouderde tapijt in de teamruimte te vervangen met die verbouwing meegenomen. Het knelpunt wordt dan wel opgemerkt, maar pas later opgepakt. Zoiets kun je dan teruglezen in de rapportages."

Wat was de volgende stap na de uitkomst van de RI&E?

"Nadat de knelpunten via de Arbomeester inzichtelijk zijn geworden, stellen de schooldirecteuren voor hun school een plan van aanpak op. Hierin komen de concrete acties te staan voor het oplossen van de knelpunten. In de Arbomeester kun je op diverse onderwerpen klikken, waarachter veel oplossingsrichtingen staan.* Een handige tool om invulling te geven aan het plan van aanpak.

Iedere school is vrij om een eigen aanpak te kiezen, de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de schooldirecteur. Als arbocoördinatoren hebben wij een adviserende rol. Wij bespreken de uitkomsten van de RI&E met de twee clusterdirecteuren en schooldirecteuren, die dit vervolgens in hun directieurenoverleg meenemen. Overigens is het zo dat we als scholengroep met meer dan 25 personeelsleden verplicht zijn om het plan van aanpak te laten toetsen door een arbodienst of gecertificeerde arbodeskundige. Deze toetsing vindt de komende weken plaats. Vervolgens wordt dit aan de GMR voorgelegd, die overigens steeds op de hoogte is gesteld van de voortgang."

Waarom hebben jullie een aparte werkgroep Werkdruk opgezet?

"Om intensiever met het onderwerp werkdruk bezig te gaan, heeft de werkgroep cao dit thema na de uitkomsten van de RI&E opgepakt. Hierin zitten een aantal schooldirecteuren, beide clusterdirecteuren, de directeur Personeel en een van de arbocoördinatoren. Allereerst hebben we met research onze oren te luisteren gelegd binnen onze eigen scholen, hebben we literatuuronderzoek gedaan en hebben we gekeken naar andere schoolbesturen. Hoe gaan zij met werkdruk om, hoe pakken zij verschillen op de scholen aan? De verkregen tips hebben we gedeeld met de schooldirecteuren. Inmiddels zijn er extra middelen voor werkdrukvermindering beschikbaar gesteld door de overheid. Onze scholen mochten zelf bepalen waar ze dit extra budget voor in wilde zetten. De ene school koos voor de inzet van een onderwijsassistent en de andere school schafte een automatiseringssysteem aan. Beide vanuit de invalshoek om de werkdruk voor de medewerkers op een bepaalde manier te verlagen. Toen onze taak erop zat, is de werkgroep opgeheven."

"De ene school koos voor de inzet van een onderwijsassistent en de andere school schafte een automatiseringssysteem aan. Beide vanuit de invalshoek om de werkdruk voor de medewerkers op een bepaalde manier te verlagen"

Hoe is er draagvlak voor het plan van aanpak gecreëerd?

"In de teamvergaderingen kwamen de knelpunten geregeld aan de orde. De uitkomsten van de Quickscan waren daarbij leidend, omdat deze direct in verbinding met het personeel staan. Lunchtijden, agressie, oudergesprekken. De ene gaat er gemakkelijker mee om dan de ander. En dan kom je meteen bij het grote voordeel van de RI&E. Door de uitkomsten met het team te bespreken, kom je eerder tot de kern van bepaalde pijnpunten dan wanneer je in je kamer wacht totdat iemand ze bij je aanreikt. Voordeel is ook dat je het met elkaar bespreekt. Het is belangrijk dat de teamleden hun gevoel bij bepaalde zaken met elkaar delen en met elkaar naar oplossingen gaan zoeken.

Schooldirecteuren kunnen in de Arbomeester nagaan of het in een bepaalde kwestie voor de hele groep opgaat, of dat het een uitspraak is van één of twee individuen. Dat vraagt dan een andere oplossing. Een ander groot voordeel van de RI&E is het feit dat je alles vastlegt. Het is voor iedereen inzichtelijk wat er met bepaalde knelpunten is of wordt gedaan. Dat zorgt voor een stukje rust."

Hoe zijn de taken bij het plan van aanpak verdeeld?

"Dat is per knelpunt verschillend. De ene keer is actie van de directeur gewenst, de andere keer moet de technische dienst eraan te pas komen of is er een bovenscholse interventie nodig, omdat bijvoorbeeld bepaald beleid ontbreekt."

"Het blijft schipperen. De bottomline is dat je voor elkaar moet openstaan om zoveel mogelijk werkplezier te creëren"

Op welke termijn moet het plan van aanpak zijn uitgevoerd?

"Het idee is om dit zo snel mogelijk te doen. Maar dat is niet voor ieder knelpunt mogelijk. Elk half jaar evalueren we de voortgang van de uitvoering. Je ziet dan vaak dat er al heel wat knelpunten zijn weggelaten. Sommige verdwijnen echter nooit helemaal. Wat de een te warm vindt, vindt de ander nog te koud. Wat de een als werkdruk ervaart, heeft de ander geen moeite mee. Het blijft schipperen. De bottomline is dat je voor elkaar moet openstaan om zoveel mogelijk werkplezier te creëren."

Hoe zorgen jullie voor borging van het plan van aanpak?

"In de eerste plaats zijn er de halfjaarlijkse evaluatiegesprekken met de schooldirecteuren. Hierdoor is de voortgang van het plan van aanpak voor iedereen inzichtelijk. Daarnaast is het zo dat het plan van aanpak door diverse teamleden wordt gedragen, omdat zij zijn aangewezen om het desbetreffende knelpunt op te pakken. De borging ligt daarmee op verschillende niveaus binnen onze organisatie."

Wat heeft de RI&E opgeleverd voor de Scope-scholengroep?

"De RI&E heeft gezorgd voor structurele aandacht voor veilig werken in de meest brede zin van het woord. Daarnaast is het voor ons als grote school zeer waardevol dat we door de uitkomsten van de RI&E met elkaar in gesprek blijven en van elkaar kunnen leren."

TIPS

Tips van Marianne Fillié en Mirjam van der Kooij

- Wacht niet te lang met het opstellen van het plan van aanpak nadat de uitkomsten van de RI&E bekend zijn. Zo voorkom je dat je achter de feiten aanloopt.
- Het is goed om kwesties bespreekbaar te maken, ook al is er niet altijd meteen een passende oplossing voorhanden. Door stil te staan bij wat een ander beweegt, kun je opening geven aan een goed gesprek.
- Neem de Arbomeester niet als doel, maar als middel. Het invullen kost wel even tijd, maar het brengt de risico's binnen de organisatie goed in beeld. De informatiedatabase van de Arbomeester bevat concrete toelichtingen die in praktijk kunnen worden gebracht om zaken te verbeteren.
- Gebruik het plan van aanpak als levend document.
- Maak gebruik van een duidelijk tijdschema, zodat iedereen van te voren weet wat er van hem of haar verwacht wordt.
- Vraag in geval van de externe toetsing van de RI&E (verplicht vanaf 25 personeelsleden) verschillende offertes aan en bespreek van te voren hun werkwijze en kijk welke werkwijze het best aansluit bij jouw school of scholengemeenschap.

Scope scholengroep

SCOPE scholengroep is de grootste onderwijsorganisatie in Alphen aan den Rijn en omstreken. De scholengroep bestaat uit twaalf basisscholen, een school voor zeer moeilijk lerenden, een scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs met vier vestigingen en een school voor praktijkonderwijs.

www.scopescholen.nl

*Toelichting door de redactie: de oplossingen zijn direct zichtbaar door de koppeling tussen de Arbomeester en Arbocatalogus PO.

Altijd iemand voor de klas

'Altijd iemand voor de klas'; dat is ons streven. Het Vervangingsfonds adviseert en ondersteunt het primair onderwijs om te komen tot een gezonde, prettige en veilige werkomgeving op school. Zodat alle medewerkers - directeuren, leerkrachten en anderen - op een gezonde manier en met plezier kunnen werken. Oftewel: samen zorgen voor welzijn en werkplezier.

Mocht een medewerker toch uitvallen, dan ondersteunt het Vervangingsfonds schoolbesturen door de vervangingskosten onder bepaalde voorwaarden te vergoeden. Voor de financiering van die vergoeding dragen vrijwel alle schoolbesturen in het primair onderwijs premie af. De schoolbesturen betalen die premie uit de lumpsum die ze krijgen van het ministerie van OCW. Daarnaast adviseert het Vervangingsfonds over re-integratietrajecten, zodat uitgevallen medewerkers op een goede manier terug kunnen keren in het arbeidsproces.

Contact / Informatie

Helpdesk Vervangingsfonds

Voor vragen over het reglement, premies en vervangingskosten.
T 045 - 579 81 07
E helpdesk@vfpf.nl

Bestuursbureau Vervangingsfonds

Blaak 22, 3011 TA Rotterdam
T 010 - 217 76 40
E secretariaat@vfpf.org

Arbo Advies Centrum Primair Onderwijs

Voor laagdrempelig en deskundig advies over arbeidsomstandigheden, voor vragen over de Arbocatalogus PO of over de producten en diensten van het Vervangingsfonds.
T 045 - 579 81 81
E aacpo@vfpf.nl

Digitale nieuwsbrief

Om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen rondom welzijn, arbo, vervanging, verzuim en mobiliteit in het primair onderwijs. Aanmelden kan via www.vervangingsfonds.nl. Volg ons ook op [in](https://www.linkedin.com/company/vervangingsfonds)

www.vervangingsfonds.nl